

BODOCNOST

(Entered as second-class matter June 30, 1913, at the post-office at Milwaukee, Wis., under the Act of Congress of March 3, 1879.)

ST. (No) 29.

MILWAUKEE, WIS., 10. OCTOBRA (October) 1913.

VOL. I.

SVETOVNE NOVICE.

NESRAMNO ZAVIJANJE.

Katoliški mesečnik „Ave Maria“ je prinesel v svoji zadnji številki članek, ki je po znanem klerikalnem uzoru zavil in zlagan. Sicer je že vsaki človek navajen zavijanja in laži po klerikalnih časopisih; toda kar si je tukaj urednik „Ave Maria“ privoščil je malo močno in za to je potrebna da se gospodu na tem mestu nekoliko posveti.

Pod napisom: Socialistični glasovi o Portugalski, priobčuje izvešček iz članka ki ga je napisal za dunajski „Arbeiter Zeitung“ neki v Lisalon glavnem mestu Portugalske živčeli delavec, socialist.

V dotičnem članku je opisoval nered kateri vlada na Portugalskem in o slabem stanju financ kakor tudi industrije in delavskega položaja v obče. Nazadnje pa skodražljivo upraša: Kaj pravijo socialisti k temu zanje merodajnemu izpričevalu o novih portugalskih razmerah.

Vsak razredno zaveden delavec bode odgovoril da je poročilo delavca v „Arbeiter Zeitung“ resnično in pravilno, ter nam to pove kar smo že vedeli v času, ko se je Portugalska republika ustanovila. Nadalje pa tudi, da je dotični članek v Ave Maria zavil in zlagan. V omenjenem članku se jasno pove kako se organizacije delavcev skuša zatreti in da je sedajna Portugalska republika le nova forma vladanja, ki je neobhodno potrebna za razvoj kapitala. Delavci si niso nikdar mislili; razume se razredno zavedni delavci, da bi jim prinesla republika kakšno pomembno olajšavo ali celo svobodo, ker so vedeli, in kar ve vsak saj deloma izobražen delavec, da svoboda za delavce je le v spremenitvi sedajnega družabnega reda; to je, v odpravi osebnega lastništva. Da so pa portugalski delavci delovali za republiko in da so jo tudi z navdušenjem pozdravili je bilo krivo, ker so videli da pod starimi razmerami ne morejo absolutno ničesar pričakovati. Pod klerikalno vlado je bil vsak razvoj industrije nemogoče in za to gotovo tudi izboljšanje delavskega položaja. Menihi so bili posestniki velikanskih tovarn kjer so kakor poprej na francoskem izkoriščali otroke in žene in kjer ni bilo za moža dela.

Zraven tega pa so bila vsa ta podjetja davka prosta in to je bilo krivo, da ni zamoglo nobeno privatno podjetje s samostanskim konkurirati. Privatna podjetja so plačevala državi davke katerih smotanke niso; nadalje so prva zaposlila može katerim je bilo po treba plačati če prav tudi revno, med tem ko so v samostanu delali otroci za „božji lon“. Tako je prišlo da se je pričelo med meščansko družbo delovati na to, da se klerikalna vlada stre in se usta novi republika. Tukaj smo doživeli to, kar se je zgodilo na francoskem ali pozneje v Avstriji in v novejšem času na Kitajskem Kapitalizem mora imeti pravo pot; on je sila ki prvi nemoteno napreje; on je tista sila ki preobrača svet, ki podira prestole ali jih postavlja kakor je to boljše zanj. Tako se kapitalizem ni mogel pod nazadnjaško vlado portugalskih klerikalcev in njih otročjega slaboumnega moralno propadlega kralja razvijati in za to je podrl prestol in ustanovil republiko pod vlado mož, ki so zvesti kapitalističnim principom. Delavci so šli z meščanom v boj kakor se je to zgodilo v francoski ali avstrijski revoluciji.

Razrednozavedni med njimi kateri so poznali moderni gospodarski razvoj in njega zgodovino to je socialisti, so se borili z njimi če ravno so vedeli da jih ne čaka pod prihodnjo vlado nič boljše položaj; toda borili so se, ker so vedeli da z klerikalno vlado pade

tudi ona moč ki jih je do sedaj silo držala v duševni temi, ki jim je s silo zapirala pot do spoznanja in izobrazbe. Republikanska vlada to so vedeli bode primorana dati občno volilno pravico; bode primorana izboljšati šole, ker nemogoče je da bi se kapitalizem razvijal v deželi ali državi kjer je ljudstvo nevedno in brez šolske izobrazbe. Vedeli so pa tudi da bode republikanska vlada ugonobila zmaja ki je sesal kri državi in ljudstvu že stoletja in je oviral vsak napredek v državi to je redove, ki so rapagalali v večino državnega bogastva, ki so imeli svoje samostane napolnjene z zlatom in dragocenostmi ki so bile v dobi stoletij izprešane iz nevednih zatiranih mas. Portugalski delavci so vse to dobro vedeli in za to so se borili; vedeli so da bode v tem boju zmagala napredna misel; ker državi je stalo na razpolago ali pogine ali pa se modernizira. In ko je meščanstvo videlo da se mu bliža pogin da se ne more po stari poti več naprej gibati je stopilo združeno z vsemi sloji v boj zoper vse stare tradicije, pregnalo mnenje in razvilo republikansko zastavo. Takrat kadar se gre kapitalizmu ali meščanstvu za dobiček ali za njihov dobrobit, takrat ne pozna vere ne boga, tenveč vidi samo se svojo lastno korist. Ako bode kapitalizmu vatican kedaj oviral pot do razvoja, tedaj bode se obrnil proti njemu in ga strl kakor je strl do sedaj še vse kar se mu je na pot postavljalo.

Portugalski delavci niso pričakovali rešitev, kakor že poprej rečeno od meščanske republike ravno tako kakor je francoski ali ameriški delavci ne pričakujejo od svojih republik, ali borili so se za njo in so jo pozdravljali ker so vedeli da bode pod novo vlado dana prilžnost se razvijati, živeti in se boriti kar pod klerikalno vlado ni bilo mogoče. Država ki je tako nazadnjaška ki ne pozna vililne pravice in ne stori ničesar za uazgo otrok, pomeni za delavce smrt ravno tako kakor za meščanstvo ali industrijo.

„Ave Maria“ skuša v svojem zavitem članku nekako poveljati prejšnjo vlado; češ boljše je bilo poprej in sedaj je vse v neredu, delavci pa niso zadovoljni. Nobeden pač ne bode zagovarjal sedajne republikanske vlado ki je resnično ljuben; toda za to se še ni potreba lagati. Portugalska vlada je izšla iz meščanske in kapitalistične družbe; nje člani ne delujejo na to da bi varovali interese delavcev, temveč za to da varujejo in podpirajo iste razvijajočega se kapitalizma. Delavstvo je bilo potem ko se je vrnilo iz boja potisnjeno na stran ker dati njim kar zahtevajo bi pomenilo potem konec nadvlade kapitalizma, in meščanstva in tega pa vladajoči niso hoteli. Dati jim pravice in moči bi pomenilo konec njih lastne, ker je delavstvo v ogromni večini in bi potem svojo premoč gotovo v svojo korist vporabilo kakor hitro bi prišlo do spoznanja. Za to se je zgodilo kakor na francoskem; delavci so postali nezadovoljni in so pričeli stopati v vrste socialistične stranke, kjer se bodo naučili delovati na to, da bodo sposobni čez čas v boju pridobljeno tudi obdržati in potem v splošno korist človeštva vladati. „Ave Maria“ omenja nadalje tudi slabe finance v državi. Temu se pa gotovi tudi najbolj trdokuhan klerikalcev ne bode čudil ako premislili da so vladali v državi mnoga stoletja sami menihi.

SEJE ODBORA DRUŽBE „ILIRIJA“.

Delničarjem kakor vsem rojakom ki se zanimajo za družbo in združno prodajalno se naznanja tem potom da se vrše redne seje odbora vsaki četrtek od polu osme do polu devete ure večer v družbini dvorani na 310 1. ave.

Če kdo omedli, ga veliko prej spravivš k sebi s pomočjo močne slane vode, kakor pa z žganjem.

IZ MICHIGANA. BREZPOSELNOT.

FRVA ZMAGA STAVKARJEV.

Rudarji ki se nahajajo v stavki v Michiganu so izvojevali prvo zmago katere bode gotovo njih pogum še ojačala. Sodnik O'Brien je odločil, da smejo stavkarji postavljati svoje straže. Nadalje je prepovedal družbam brez zapornega povelja zapirati stavkarje kakor se je to popreje dogajalo, temveč morjo poprej s pričami portditi in dokazati da je zatožene v resnici kaj zakrivil, predno zamorejo dobiti povelje za zapor. Sodnik je nadalje odločil da je bilo poprejšno postopanje družbe nepravilno in da so bili stavkarji popolnoma v svoji pravici. Dovoljujejo se tudi v bodoče mirne demonstracije kakor tudi vsi javno shodi. V bodoče se ne sme nobenega zapornega povelja izvršiti brez javne in pravične obravnave. Vse to pomeni za delavce kakor za organizacijo Western Federation of Miners veliko zmago ki ne bode ostala brez ugodnih posledic za celi boj. Sicer pa se mora priznati da je stavka vodena zelo dobro in da so voditelji vse kaj drugega kakor pa znani kričači iz I. W. W.

VOJNA NA BALKANU.

Grška vlada je zopet mobilizirala svoje armade in mnogi regimenti ki so bili po sklemljenem miru razpuščeni, so zopet poklicani pod orožje. Turki se bližajo primorskemu mestu Kavala ki so ga v zadnji vojski izgubili. Njih namen je na vsak način to mesto zopet pod svojo oblast dobiti. Grki se nahajajo v veliki nevarnosti ako so vsi resnične da so se Bulgari zvezali s Turki in hočejo skupno nastopiti proti njim.

Tudi v Albaniji so se v zadnjem času vršili ponovno boji med Srbi in Grki. Poročila ki so došla na Dunaj javljajo o strašnih bojih v glavnem mestu Albaniji Avlona, kjer je padlo nad 1,200 Srbov. Teh bojev so se vdeleževale tudi ženske ki so se s sekirami in noži orožene borile ob strani svojih mož in bratov ali sinov.

Mesto Dibra so si Albanci zopet osvojili po obupnem boju.

V južni Albaniji so tudi ženske jako bojevitve; 60 deklic je stopilo skupaj in so ustanovile novostojno katero sedaj grški podčastniki vadijo. One so izrazile da rajši v boju umrejo, kakor da bi prišle pod drugo vlado kakor Grsko.

Comisija ki je imela nalego preiskati grozodejstva ki so jih baji izvršili bulgarski vojaki se je pred kratkim vrnila v Paris in bode imela te dni prvi sestanek in posvetovanje o objavljenju svojih poročil, ki bodo potem odana časopisom.

NA OROŽNIH VAJAH.

Slovenec prišedši po dolgih letih iz Amerike je bil utaknjen takoj v vojaško sukunjo in je moral delati orožne vaje. Hudo pijan gre nekega dne domu in sreča na potu generala, ter gre mimo njega brez da bi pozdravil.

General: „Vi rezervist stojte; ali ne veste da imate za pozdraviti.“

Vojak: „Ne tega pa nevem.“

General: „Jaz sem brigadni poveljnik.“

Vojak: „Vi... to je pa lepa služba le držite se je.“

Prva jesenska zabava se vršiv prostorih

FRANK FUZIRJA,

228 REED ST.

dne 11. in 12. oktobra k kateri vabi uljudno vse rojake

Na razpolago bode izvrstno domače vino in dobra godba

Kar smo že pred meseci poročali da se zblizja zopet počasi in s tihiimi koraki črna pošast kriza, to se že lahko sedaj popolnoma potrdi. Časopisi javno priznavajo da je položaj industrije nadvse žalosten. Sedaj pa so pričele po raznih „tudidelavskih“ časopisih razprave kaj je povzročilo ta polom v industriji. Mnogi se izgovarjajo da je to kriva avozninska reforma in da bode to le mimoidoče. Toda v nedeljski številki so razni časopisi lepo priznali da je stanje slabo in da se ne sme udati prevelikim upanjem. Milwauska „Germania“ je pisala da so sedaj se odrpala skladišča in da se šele sedaj vidi kake ogromne zaloge so tam nakopičene. Tako na primer je v New Yorku v državnem skladišču za 73 milijonov dolarjev blaga v St. Louis za milijon in pol samo otročjih igračk ki bode sedaj prišle na trg namesto da bi se nove izdelovale.

Tukaj prismo uprašanja: Ali bode pomagala wilsonova reforma kaj delavcem? Ali bode v bodoče nemogoče napolniti in izprešati iz delavcev toliko blaga. Ali je kedo pod sedajno vlado že uprašal kako bi se dalo odpraviti nadprodukcijo ki prinaša vedno po nekoliko letih toliko bede za delavce? Ne o tem se ni nikdar več govorilo odkar je Victor Berger zapustil Kongres. In za to bode vse tako ostalo in krize se bodo povračale brezposelnost bode razsajala med delavci dokler se ti ne bodo zdravnili iz svoje brezbriznosti ter spre menili družabni red.

Delavec ali si se že kedaj uprašal ko v tovarni hitiš in ne nareidiš nikoli dovolj: Zakaj tako, ko je vendar že vse prenapolnjeno, ko nam vendar že proti brezposelnosti vsled nakopičenja blaga? Ali veš da bi zadostovalo ko bi vsi možje delali po šest ur na dan, da bi bilo vsega blaga dovolj na razpolago in da bi bilo pri kratkem delavnem času naše življenje šele nekaj vredno? Ali si se že uprašal pred bogato izložbo kjer ti v kričeih barvah nudijo blago, zakaj sem ga toliko izdelal in zakaj sem tako hitel in sedaj si pa ne morem kupiti ničesar od tega?

LEPA SLIKA IZ „VIŠJE DRUŽBE“.

Kaka gniloba vlada med takozvano „višjo družbo po božji volji“ seveda, kaže poroka nekdanjega kralja portugalskega z nemško princesinjo. Takoj po poroki je mlada nevesta zbolela in sedaj se noče več vrniti nazaj k svojemu možu. Kaj se je tej revi odkrilo ko je postala postavana žena tega spodenega kralja bi bilo res intresantno za izvedeti. Zdravnik pravijo da ima vročinsko bolezen kar je za verjeti; ko je gospoda soproga bolj natanko spoznala, je pač lahko isto dobila. Njegova preteklost je pač taka da lahko povzroči še več kakor to. In to proroče je sklenil sam kardinal in še ta „žegen“ ni nič pomagala.

KRŠČEN ŽID.

„Tvoj sin se je pustil krstiti in tosi Ti trpel? Kaj boš pa rekel kadar bos stal pred božjim prestolom? Bog te bode uprašal: „Hirs“ bode rekel zakaj si pustil da so krstili Tvojega sina? Kaj boš odgovoril?“

„Bom rekel: In vaš gospod sin? Saj je bil tudi krščen!“

VOLITVE V ITALIJI.

Po novem volinem redu ki je bil pred kratkem v veljavljen se bodo vršili prihodnje volitve na 20. oktobra. V Italiji je bila vilolna pravica sedaj jako omejena. Do sedaj je imelo volilno pravico samo 3,000,000 oseb sedaj jo bode imelo pa 8,000,000. Med temi volilci je blizu pet milijonov takih ki ne znajo ne citati in ne pisati. Te volitve pričakujejo z velikansko zanimanjem ne samo v Italiji, temveč tudi po drugih državah posebno med organiziranimi delavci. V Vaticanu se tudi niso na jasnem kako navodilo naj dajo svojim katoliškim volilem. Na eni strani se vatican upira da bi katoliki v volili vladno stranko, na drugi pa se zopet temu upirajo da bi se v Italiji samostojna katoliška stranka ustanovila kakor je to to v Nemčiji ali v Avstriji. Ako se to zgodi potem je nevarnost po mnenju vaticana da pride prevec samostojnosti med katolike ki se potem političnih in delavskih uprašanjih ne pokore vedno njeemu.

MORALNA PROPALOST MEŠCANSKE IN VISJE DRUŽBE V NEMCIJI.

V mestu Breslau so razkrinkali škandalozne razmere katere so povzročile po celem državi velikansko razburjenje. Časopisi se trudijo da bi zadevo opešali ali vsaj deloma zakrili. Tudi nemški časopisi v Ameriki omenjajo to le v kratkem in sedaj že skušajo tudi popolnoma utajiti. Vendar pa je zadeva že prodrla v javnost in v zvezi vsemu zakrivljanju še vedno več pride na dan. V omenjenem mestu so našli v neki hiši več šolskih deklic ki so spolno občevali z raznimi imenitnimi osebami v mestu. Ko je policija deklica zaslišala in moške ki so bili navzoči jih je izvršilo osem samomor med katerimi so bili trije posebno imenitne osebe; eden je bil zdravnik drugi častnik in policijski uradnik. Preiskava je dognala da je nad sedemdeset deklic obiskovalo to hišo ki so vse stale v otročjih letih. Mnogo očetov je vedelo da zahajajo njih hčere v to hišo. Nekateri stariši so celo skrivaje podpirali in razširjali krog deklic ki so se vdeleževale obiskovanja te hiše. Do sedaj je policija zaprla štirinajst oseb osem se jih je odtgnilo roki pravice s samomorom.

MESTO UNIČENO.

Kolikor se do sedaj mora vedeti po slabih brzojavnih poročilih je štrasen vihar skoro popolnoma uničil mesto Nome v Alaski. To mesto je največje središče zaloge zlata katerega se za milijone na leto pridobi in razpošilja kakor tu di najbolj severno mesto na svetu. Sedaj je večji del tega uničen in prebivalstvo čaka štragna beda ker je tam že huda zima in hiše so po veliki večini uničene. Vihar je prišel nenadoma in je bil tako strašen, da je takoj razrušil veliko elektrarno in jo spremenil v razvaline. Okrog pet sto hiš je po polnoma uničenih mnogo drugih je na pol razdejanih in škoda znaša na milijone. Vihar je pričel divjati v nedeljo večer ter rassajal celo noč. Može in žene so morali gaziti po ledeni vodi da so vsaj mali del svojega imetja rešili. Koliko človeških žrtve je vihar zahteval se se ne ve, natančno, ker je telegrafična zveza kakor tudi telefonična deloma uničena. V nesrečnem mestu se bode pričela kmalu huda lakota ako ne bode kmalu prišla pomoč od zunaj ker je bilo mesto le slabo založeno z živili in se ta so bila po večini uničena od viharja.

Lepo urejemo fotografijsko delavnico ima rojak Frank Skoko na West Allisu. Cenjene čitatelje opozarjamo na njegov oglaš.

MESTNE NOVICE.

SEJA SOCIALISTIČNE SKUPI-NE ST. 37. J. S. Z.

Pri zadni seji je bilo kakor že poročano sklenjeno, da se vrše sedaj seje dvakrat na mesec in sicer vsaki drugi in četrti petek v mesecu. Seja drugi petek v meseci je zvezana z debatami o socializmu in drugih političnih uprašanjih katerih se bodo vdeleževali tudi hrvatski sodrugi. Za to se opozarjajo vsi tisti ki se zanimajo za politiko ali delavska uprašanja, da se vdeležijo te debat. Zadni terek večer se je odvtoril v auditorium volilni boj kateri bode to leto posebno ljut. Shod ki se je vršil v terek večer, je bil nadvse dobro obiskan in z navdušenjem so se pozdravili stari boritelji ki so že tolika leta korakali skupno v boj.

Toraj boj se je deloma že pričel in mi Slovenci kakor vsi Jugoslavniki moramo se posebno to leto potruditi da izvršimo svojo dolžnost in stavimo vse moči na to, da razširimo nauk bratstva in svobode po celem naselbini. Pri tem se pač morami ravnati po besedah ki jih je izgovoril na shodu v terek eden izmed govornikov E. T. Melms, da mora biti vsak volilec tudi prepričan in jasen v tem nauku in da ne odda nobeden za delavsko stranko svojega glasu kateri ne pozna stranke ali ni njen prepričan član. Vsi ki niso prepričani in dovolj izobraženi za socializem naj gredo v nasprotni tablor; mi potrebujemo samo trdno prepričane in zveste bojavnike.

Za to je potreba vsaki organizaciji dela in sicer temeljitega dela da bodedo uzigojili trdne in zveste člane delavske stranke, da ne bodedo imeli v svoji sredmi mlčačevz kateri zapuste stranko in organizacijo za vsako malenkost ko jim ni kaj po volji. Zato rej vsi na delo.

OD DRAMATIČNEGA DRUŠTVA.

Pri seji v soboto večer se je sklenilo da se bode ob priliki petletnice uprizorila igra: „Naša kri“ drama v štirih dejanjih katero je spisal znani Slovenski pisatelj Finžgar. Se poprej pa se bode uprizorila manjša igra v slovenski dvorani in sicer enodejanka „Anarhista“. Ta igra je jako krasna in zanimiva ter že sedaj opozarjamo rojake na njo. Vse natančneje bode v pravem času priobčeno v listu.

POROKA.

V soboto so bode vršile poroka znanega rojaka Louis Supančiča z gpd. Mary Ermene. Ženin kakor tudi nevesta sta bila dolga leta vrla člana naših izobraževalnih društev. Louis Supančič je mnogo deloval in žrtvoval za pevski klub „Zvon“ kot vedno delujoči in skrbeči član ravno tako Mary Ermene kateri je bila tudi izvrstna igralka. Mnogokrat nas je razveselila s svojim krasnim glasom pri predstavah kakor tudi s svojim igranjem. Za to jih spremlja v njih nov stan mnogo srčnih voščil od njih mnogoštevilnih prijateljev in znancev. Želimo jima mnogo sreče v upanju da bosta še znanprej posvečala svoje moči za napredek naselbine in za izobrazbo rojakov.

POD TEŽKO OBTOŽBO.

Blagajnik in kolektor velike klavniške družbe Cudahy Paking Co., je bil v pondeljek pripeljan v zapor pod težko obtožbo tatvine in poneverbe družbinega denarja. On je opravljal svojo službo v Kansas City že 22. let ter je užival zaupanje družbe. Sedaj so pa prišli na sled velikem poneverban v knjigah, katere je že dolga leta izvrševal in znal vedno zelo prikrivati. V knjigah so našli primanklaj \$26,000 razen tega je poneveril zadnje dni družbin ček za \$888.11. Mož je bil znan po celem Ameriki kot velik sportnik in ima mnogo prijateljev s kateri mi je živel vedno jako razkošno.

BODOČNOST

List za izobrazbo in napredek slovenskih delavcev v Wisconsinu in po drugih državah Unije.

IZHAJA VSAK PETEK.

Naročnina:

Za Ameriko: Za celo leto... \$1.50
 Za pol leta... \$0.75
 Za četrt leta... \$0.40
 Za Evropo: Za celo leto... \$2.00
 Za pol leta... \$1.00
 Za četrt leta... \$0.50

Vsa pisma in druge pošiljate naj se naslovijo na:

BODOČNOST

322 Reed St., Milwaukee, Wis.

Frank Novak, urednik.

BODOČNOST

(THE FUTURE)

Slovenian Weekly for Education and Progress.

Appears every Friday.

Owners & Publishers:

THE BODOČNOST PUB. CO.

322 Reed St.

Milwaukee, Wis.

Subscription yearly \$1.50.

Advertising rates on agreement

NAPREDEK ZADRUŽNIŠTVA V WISCONSINU.

Ideja združništva v Wisconsinu prav vrlo napreduje na vsej črti. Vseposod se snujejo nova združna podjetja, bodisi po mestih ali med farmarji. To pokazuje, da so ljudje začeli uvidevati veliko vrednost teh podjetij. Do pred kratkem se je mislilo, da Amerika ni polje za združno idejo; toda, kolikor se življenjske razmere slabšajo, kolikor hujske pritiske draginja, tem očitnejša postaja potreba po združništvu, kar je čisto naravno in jasno. Ako je farmer prodal bušel krompirja za 30 centov in ako je mestni odjemalec za isti bušel krompirja bil prisiljen plačati 85 centov ali pa še več, tedaj se je moralo naravno samo ob sebi pojaviti vprašanje, kam je šla razlika med ceno, katero je dobil farmer, in ter med ceno, katero je plačal odjemalec. To ni bilo težko dognati. Obo sta začela misliti, kako se znebiti oduševskega prekupovalca. Potreba za tesnejšo zvezo med farmarji in odjemalci je postala očitna. Posameznik je bil v tem pogledu brez moči. Treba je bilo to delo organizirati na kak način. V tem slučaju nam je prišla na pomoč Evropa s svojimi združnimi organizacijami. Posledica tega je bila, da so se začela po mestih ustanavljati konsumna društva, med farmarji pa razne farmerske potrebnosti odgovarjajoče organizacije, kakor mlekarne, sirarne, žitni elevatori, razpečevalne zveze itd. Lepi vspehi teh podjetij niso izostali, vsled česar je združništvo zadobivalo vedno trdnjša tla ter začelo prodirati v ospredje.

Država Wisconsin ima danes več in boljše združne organizacije, kakor vsaka druga država v Ameriki. To gre veliko tudi na račun dejstva, da je večina Wisconsinških farmerjev doma iz Evrope, od koder so prinesli ti misli na take organizacije večinoma seboj. Državna vlada sama je za čela uvidevati velik gospodarski pomen teh podjetij. Sprejetih je bilo več važnih zakonov za pospeševanje istih. Guverner McGovern je sam v svojem otvoritvenem govoru podarjal važnost združništvu kakor za farmerje, tako tudi za odjemalce. Pred meseci pa je celo stavil v zakonodajni predlog, ki zahteva zakone o združništvu, enake onim evropskih držav. Ako bo ta zakon sprejet, zato je dovolj upanja, potem bo wisconsinški farmer rešen številnih o deruhov in okoliščevalcev, ki so ga do danes ropali za polovico sadu njegovega truda. Ob enem bo pa tudi odjemalec po mestih veliko pomagalno, ker bodo ti poljske pridejke dobivali naravnost od farmerjev, pri čemer bo odstranjen

ogromni profit prekupovalnih spekulantov.

To doseči bo tem lažje, ker se snuje velenakupna zveza vseh konsumnih društev, kakor smo zvedeli iz zanesljivih virov. Ta zveza bo kupovala na debelo za svoje člane — posamezne prodajalce. V interese vsakega posameznika je, da se pridruži taki prodajalni, ako ima le priliko. Kolikor se nas Slovencev tiče, sedaj se nimamo prilike, a pri nas v Milwaukee ne bo dolgo, ko jo bomo imeli. V Milwaukee imamo sicer združno prodajalno, pod imenom Milwaukee Co-operative Co., na 199 Howell Ave. To podjetje ne pričakujemo dobro vspeva, četudi obstoji šele. Najboljši dokaz za to je, da so odjemalci po prvih starih mesecih dobili 3% dividende na vso svoto, ki so jo zakupili v tej trgovini, kar je nad vse dovoljno, ako upoštevamo velike stroške, ki so združeni z začetkom podjetja. Kakor se poročajo, bo ta trgovina v kratkem otvorila novi podružnici, eno na North side, drugo pa na Mitchell Street.

Ta podjetja bodo nedvomno veliko uplivala na neznosno dragino, s katero se zlasti slabo plačani mestni delavci z največjo težavo bori.

DELAVSKI BOJI NA IRSKEM.

Iz Dublina na Irskem se poročajo o velikih bojih ki so se odigrali zadnje tedne. Delavci so organizirani in od strani kapitalistov in vlade se vse skuša njih močno organizacijo uničiti. Pred kratkim je bilo več delavcev odpuščenih ker so pripadali organizaciji; kot odgovor na to so vsi delavci stopili v stavko.

Policija je seveda takoj stopila v službo družb da varuje njih interese in tako je napadala delavce razganjala njih shode in ko je neko nedeljo voditelj delavcev hotel držati javni govor, ga je takoj odgnala v zapor kakor so se pričeli nemiri po mestu ki so zaradi surovega postopanja policije tako narastali, da je bilo potem vajšavo poklicano. V teh nemirih priznajo samo oblasti da je izgubila policija popolnoma glavo in se je obnasala kot divjak. Nad 400 oseb je bilo ranjenih med njimi več smrtno; dva delavca sta bila na mestu mrtva. Policija ni priznala niti ženam in otrokom. Liberalni poslanec ki je bil priča teh grozodejstev je izpovedal, da je videl kako je policija teptala po osehah ki so že ranjene ležale na cesti. Stari možje in žene ki so vračali iz cerkve tudi niso bili varni in policija jih je brezobzirno napadala in jih mnogo ranila.

Pri tem delavskem boju na Irskem je lahko opaziti kako se narodnostni boj počasi a gotovo spreminja v političnega. Delavci pač sprevidejo vedno bolj, da v prvemu ne morejo ničesar doseči razen kakih narodnih privilegij in da se morejo združevati in boriti mednarodno s delavstvom drugih narodnosti solidarno, ker tudi kapitalizem je v tem boju mednarodno.

STARA SOVRAŽNIKA ZDRUŽENA.

Italija stoji pred volitvami v katerih bode imelo ljudstvo prvič pravico voliti. Pri tej priložnosti je izdal papež okrožnico na vse katolike da skupno nastopijo zoper vse napredno stranke posebno pa še zoper socialiste. Volite za „staro drago Italijo“. Sedaj je Papež ves vnet za sedajno vlado ako ravno je bil še pred par tedni njen najhujši sovražnik, ker mu je vzela po njegovem mnenju njegovo posvetno oblast. Sedaj se gre za to, da se ljudstvo v Italiji iznebi pijavk kateri uničujejo lepo deželo in da si izboljša razmere sedaj pa se združita vlada in cerkev skupaj da to preprečita. Sedaj ko je njih nadvlada nad revnimi sloji v neravnosti se združita stara sovražnika da zatreta v ljudstvu vsak pojav hrepenja po svobodi. V Italiji spa da ogromna večina zemlje v lasti raznih plemenitav, kateri so po večini neizmerno bogati med ko je kmet samo suženj na svoji zemlji katero obdeluje za druge ako ne zapusti domovine in ne zbeži v tuje kraje. Največja posestniča med temi je katoliška cerkev kateri pripadajo tisoči akrov dobre zemlje. Med narodom se je pričelo vedno bolj širiti gibanje, da bi se ta zemlja ki je bila

oropana od vlade prevzela in razdelila med revne tlačane. Sedaj pa se mora to na vsak način preprečiti in to se lahko zgodi ako pride v državni zbor večina privržencev papeži in kralja; za to pa se deluje na vso moč da ljudstvo ne spozna resnice in gre voliti svoje zatiralce.

ČUDNA OPERACIJA.

V bolnišnico v Washingtonu je prišla pred kratkim 25 letna Miss Nellie Radigan, katere nos je bil razjeden od raka. Prošila je zdravnike da bi ji pomagali in jo skušali vsaj toliko ozdraviti da bi se rak več ne razširil. Zdravniki so jo vzeli v zdravljenje ter so poskušali na njej čudno operacijo katere se je že deloma posrečila.

Ker so videli da bi s tem da ustavijo raka ne bilo deklic mnogo pomagano ker bi bila potem brez nosa, so slenili da se poslužijo drugega sredstva ki je pac prvo svoje vrste v modernem zdravilstvu. Od dveh srednjih prstov na roki so ji vzeli kosti in nohte tako da je ostalo na roki samo meso in koža to so potem prišili deklici na lice potem ko so izrezali razjedeni meso iz nosa. Potem so pritrdili roko tako da se ne more premikati in da ostane meso in koža od prstov vedno na svojem mestu tako dolgo da se pripraste. Ko se bode to zgodilo bode odrezali meso od roke in tako bode imela deklica novi nos iz lastnih prstov.

SHOD DRUŽBE „ILIRIJA“.

V nedeljo se je vršil javni shod v dvorani družbe „Ilirija“ za katerega se se je po celem nasebini mnogo agitiralo. Družba je razposlala nad osem sto pisem na rojake, toda vdeležba je bila ista kakor prejšno nedeljo ko se je naznanilo o seji samo v listu. Velika večina naših rojakov je pokazala da se ne zanima niti za svoj lastni dobrobit. Celo breme je sedaj obležalo na ramah nekaterih naprednih mož, kateri so se tem trdnje zavzeli da postavijo konsumno društvo in tako pokažejo drugim mladinam kaj se lahko doseže s družinimi moči.

Mnogo je ljudi kateri naravnost pripoznajo da je njih položaj slab in da se vedno slabša; toda ako se jim pokaže pot po kateri naj bi hodili da bi si pomagali vsaj deloma in bi ob enem delovali za lepšo prihodnost za sebe in svoje otroke, se malomarno proč obinejo in tavaajo se naprej v brezbriznosti kakor poprej. Seveda s tem umrje tudi drugim delujočim pogum in veselje do dela. Toda vse eno bode delo izvršeno v zvezi vsem nasprotstvom in brez briznosti. Dan bode se prišel, ko bodo tudi ti brezbrizneži in nasprotniki spoznali da je bilo njih početje jako žalostno.

KORISTNI NASVETI.

Krvave madeže odpraviš na ta način, da deneš kos škroba na madež, potem ga pa toliko zmoliš, da se škrob raztopi. Potem deni blago za par minut na sonce. Nato zmenčaj in videl boš, da je madež izginil popolnoma.

Vse volneno blago, flanelo in podobno moraš prati v mladin vodi z dobrim milom ter obesi neovito za sušenje. Se to lepo opere in se skoro prav nič ne ukrepi.

Ne meči pječ koncev od sveč. Zbiraj jih in ko jih imaš dovolj jih raztopi in dodaj toliko parafinovega olja, da je mehko kot smetana. S tem namaži oiletohe ali linoleum, pa se ti zelo lepo sveti, veliko delj trpi in ni nevarno; ker ne drsi.

Kedar she kak otrok kak oster predmet, ne dajaj mrtvedkih rečij, ampak kruha ali kaj podobnega. To se potem nabere okrog predmeta in brani, da ostrina ne rani črev ali želodca.

Če danes čajno žličo sladkorja na kanglejo graha, koroze ali oštrobejca fízola, so te reči veliko boljše kakor drugače.

Preostala kava je kaj dober gnoj za rastline ali rože na oknih. Ker pa je ta gnoj močan, ga smeš dati samo nekaj okrog vsake rastline.

Jesih je kaj dobro čistilo za odpravo nesnage, zlasti pa dima.

Vzemi enjice, namoči jo v jesinu, potem pa podgrni in madeži zginijo takoj. Ko je enjica umazana, jo izmeji v vodi in posuši, izbrisi tu masje pike iz sten ali od česa drugega, nimaš zlepa boljše stvari kot je jesih. Če ti kaka posoda diši po ribah, čebuli ali čem drugim, jo omij, potem pa zavri v njej nekaj jesiha in zopet dobro splahni. Jesih spravi iz obleke črnilo za čevlje. Če imaš roke suhe in hrapave potem, ko si jih umil v vodi, vzemi nekaj jesiha, umani si ga v kožo in pusti, da se posuši.

Veliko ljudij se zastrupi po ne previdnosti z raznimistrupi. Kteri se hranijo pri gospodarstvu. Da se ognje taki nevarnosti, je najboljše, da kupiš nekaj malih zvončkov ali kroglovčkov, pa jih priveži na vrat vsaki steklenici, kjer hraniš kak strup. Na ta način je nemogoče, da se zastrupiš, tudi če ti pride steklenica po noči v roke. Tudi domačim lažje dopoveš, kje je strup, kakor pa če imaš samo napis, kar se večkrat preze.

Če ti teče kaka vaza ali kaka druga posoda, kjer imaš svetlice, kupi parafina, ga raztopi in deni notri. Potem nagibaj posodo, da se parafin povsod razlije. Na ta način zamašiš vse poke.

Če hočeš rezati steklo, pa nimaš nobenega rezila pri roki, napravi na sledeči način: vzemi navadno pilo in zaznamuj z njo, tam, kjer želiš imeti steklo odrezano. Potem vzemi drobno vrvice in jo namoči v petroleju. Potem deni steklo po konci, v olja namočeno vrvice po tisti črti, koder si prej potegnil s pilo. Nato užji vrvice. Vročina, ktera se razvije, je baš dovolj velika, da počti steklo na tančno tam, kjer je zaznamovano.

RAZLIČNI LJUDJE.

Med ljudmi je velika razlika. Vsa ima nekaj na sebi, ki ga razlikuje od drugih. Nekateri ljudje so tako trdni, da strpijo vsako vremensko spremembo in ne obojijo tako hitro, medtem ko drugi zopet veliko trpijo. Navadno je, da zbole na pomanjkanju teka. Zato želimo priporočati ameriško zdravilno grenko vino, da jih ščiti in ojači. Po daljši rabi tega zdravila bodo poslali prebavni organi močnejši in bodo v stanu odbiti vsak napad bolezn. Rabite to zdravilo, ko hitro počutite kako slabost, zgubol apetita, zaprtje, glavobol ali pa bolečine v členih, nervoznost, rabite ga vselij, kedar se dobro ne počutite. V lekarnah. Jos. Triner, 1333—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Kedar imate revmatične bolečine, in opahline vam to odstrani hitro Trinerjev Liniment. (Advertisement.)

(Advertisement.)

FRANK LEPEK JE BIL NATEM, DA UMRE.

Bolan je bil nad sedem mesecev. Imel je tri zdravnike, a kljub temu je bil vsak dan slabši. Bil je bolan na želodcu in živcih. Mogel ni niti jesti in ne spati. Hujskal je od dne do dne. Zgubil je že 15 fantov. Jest ni mogel ničesar, pil je samo nekoliko mleka, a tudi tega že ni mogel več. Delati seveda tudi ni mogel.

Ozdravil ga je v štirih tednih doktor Wasweyler, želečeni, specialist in specialist v kroničnih boleznih.

456 Mitchell st. (drugo nadstropje). Na se verni strani ceste, med 2 in 3 Ave.

Fosvetovanje brezplačno.

SMESNICE.

Udovec se je poročil z udovo katera mu je prinesla dva otroka v zakon; sam je imel že tudi dva. Ko sta bila nekaj let poročena se je zopet oglašila storklica. Nekega dne se zasliši iz otročje sobe hudo upitje. Liza leti pogledat in ko se vrne jo uprašajo: „No kaj je bilo!“ „Ves dragi“ mu je odgovorila Liza. „Tvoji in moji otroci so topli najne otroke“.

FRED PRAZNIKI.

Vojak v Celju na kolodvoru: „Prosim vzmi listek v Celovec.“ Uradnik: „Čez Maribor ali čez savnisko dolino?“ Vojak: „Ne, čez praznike“.

TELEFON—HANOVER 140.

Josef Dudenhofer Co.,

Priporočila Slovincem kakor vsem Jugoslovanom svojo izvrstno zalogo izbornih vin lastnega izdelka.

Veletrgovina najboljšega zganja domačega in inportiranega

Slovenski zastopnik **JOHN ZAJC** Office in skladišča **367—371 11. Ave.**

Razprodaja posestev hiš in trgovin po znižanih cenah

Hiša 6 sob z veliko loto 65x145 na 75. Ave. 1 blok južno od Greenfield... \$1,500
 Hiša 5 sob na 664. Ave cementna tla, tlakovana cesta, se poda po znižani ceni za... \$2,000
 Dve pritrilni hiši na Park Str. se prodaste za... \$2,100
 Ena pritrilna hišica na Park Str. se prodaja za... \$1,600
 Tri pritrilne hiše na Park Str. z veliko loto se prodajo za... \$4,000
 Hiša 8 sob na Virginia Str. z lotu 44x150 se prodaja za... \$3,750
 Dober saloon in posestvo naprodaj zaradi smrti posestnika severno od National ave. in Grove Str. Rent \$10 na mesec.
 Tri velike sobe za oddati na Grove Str. Rent \$10 na mesec.

Za natančne pojasnila uprašajte pri **LOUIS HARMS, REAL ESTATE, INSURANCE, FARM LANDS** 259 Grove St. drugo nadstropje, Milwaukee

REINHOLD KROLL

Veletrgovina z vsakovrstnimi **VINI IN LIKERJI**
 Distiler dveh znanih viski-jev
Green Bell ter Deer Creek
 410 Greenfield Ave. Telephone South 3280-J

JOE TRATNIK

Prvi Slovenski Hrvatski Salon
 268—1. Ave., Milwaukee, Wis.

Pošiljam denar v staro domovino po najzanesljivšem potu hitro in po ceni. Prodajam parobrodne listke za vse prekmorske crte po nizkih cenah.
 Za vsako delo jamčim da se izvrši točno in pošteno.

FRIJET VEKREATNI MORILEC.

V Chicagi se je policiji posrečilo da je ujela nekega Henry Spencerja kateri ima mnogo umorov na vesti. Sedaj je priznal hladnokrvno da je izvršil 19 umorov v svojem življenju. Spencer je otrok ceste. Svojih starišev in nikoli poznal. O svoji mladosti se ve samo toliko spominjati, da je bil uzgojen v nekem zavodu za zapuščene otroke in da je bil pozneje prepuščen samemu sebi, kar ga je privedlo v družbo Chicagoških banditov. Veliki del svojega življenja je prešel v državni ječi v Jolietu. Med drugimi je umoril tudi svojo ženo za to da se je polastil njenih dragocenosti; ta umor je izvršil v Michiganu. Večina njegovih žrtev so bile ženske med katerimi je zadnja katero je umoril in oropal v Chicagi.

Mrs. Wilson katera ji je ponudila službo v svoji hiši. Ona se je podala na pot in ko je stopila s poulične železnice, tedaj se ji je približal neger in rekel da je poslan od dotične gospe da ji pomaga nositi kovček. Ona se je mirno podala z njim na pot in ko sta korakala po cesti proti kraju kjer se je umor izvršil. Nadalje je policija dognala, da je bila nekaj časa poprej poklicana na telefon ne strežnica ravno podtistim imenom, Mrs. Wilson. Upravana je bila ako hoče prevzeti službo hokniške strežnice v njeni hiši. Ko se je podala v neko hišo je bila napadena od negra, vendar pa se je rešila in zbežala. Kmalu na to pa je bila poklicana ravno tako Miss Leegson. Obljubilo se ji je takoj \$25 na teden in ker je ona študirala in je bila brez sredstev, si je hotela na ta način prislužiti denar čez zimo da bi zamogla nadaljevati svoje studije.

Policija je preiskovala njegove izpovedbe in stoji sedaj pred ugancko ker je doganala da je med tem časom ko so se nekateri umorili zgodili sedel v ječi. Od policije drugih mest je prišlo poročilo, da ne vedo ničesar o umorih kateri so bili izvršeni po Spencerjevi izjavi v njihovem okrožju. Tako poroča tudi policija iz Fox Lake Wis; tamošnja policija ne ve nič o umoru katerega bi imel po lastni izpovedbi izvršiti v tem mestu.

Ida Leegson je prebivala dolgo časa v Milwaukee in ima tukaj mnogo znancev. Njen dom je pa Oshkosh, Wis. V Milwaukee je obiskovala dalje časa šole katere je sedaj hotela nadaljevati v Chicagi.

DEKLICA IZ MILWAUKEE U. MORJENA.

Pred nekaj dnevi so našli v bližini Chicage na pol golo truplo 25 letne Miss Ide Leegson. Deklica je bila umorjena in policiji je majnkalo s početka vsakega tudi najmanjšega sledu o morilen. Neki delavec je pozneje izpovedal da je videl pred nekaj urami črn automobil v katerem sta sedela samo dva človeka neki neger ki je vozil in dama.

Kmalu potem pa dognala policija da je bila tisti dan Leegson poklicana na telefon od neke

ZASTOPNIKI ZA „BODOČNOST“.

Za Milwaukee, Wis.
 Val. Razbornik, 414—Virginia Str.
 John Kraine, 317—Florida Str.
 Ig. Kušljan, 229—1. Ave.
 John Vodovnik, 322—Washington Str.
 Za West Allis, Wis.
 Frank Benda, 469—53. Ave.
 Frank Skok, 438—52. Ave.
 Za Port Washington, Wis.
 Alois Kožuh 414—Grand ave.
 Za Chicago, Ill.
 Aug. J. Trost, Kasper & W. 19. Str.
 Za Gilbert, Minn.
 In okolico — Louis Vessel P. O. Box 337 Gilbert.
 Za Biwabick, Minn.
 Frank Mahnich, box 332.
 Isceno zastopnike tudi za druge nasebline
 Uprava „Bodočnosti“.

Jugo-slovansko Podporno Zdrúženje "Sloga"

Milwaukee, Wisconsin

Glavni odbor:

Predsednik: Martin Ropp, 450 South Pierce st., Milwaukee, Wis.,
Podpredsednik: Frank Zakrajšek, 1211 N.—8. st., Sheboygan, Wis.;
I. tajnik: Frank Matitz, 311—Madison st., Milwaukee, Wis.;
II. tajnik (zapis.): John Kraine, 317 Florida st., Milwaukee, Wis.;
Blagajnik: Frank Banko, 5048 National ave., West Allis, Wis.

Nadzorni odbor:

Math Stiglitz, predsednik, 415 Florida st., Milwaukee, Wis.
 Anton Tominec, 283 Reed st., Milwaukee, Wis.
 Martin Jelenc, 289 Mineral st., Milwaukee, Wis.
 Frank Cref, 458 National ave., Milwaukee, Wis.
 John Oevirk, 274 Grove st., Milwaukee, Wis.
 John Herga, 5035 Sherman st., West Allis, Wis.
 John Turk, 5123 National Ave., West Allis, Wis.

Poročni odbor:

Math Simenc, (predsednik), 444 Park st., Milwaukee, Wis.
 Josip Janežič, 423—53 ave., West Allis, Wis.
 Frank Robida, 283 Reed st., Milwaukee, Wis.

Vrhovni zdravnik:

Dr. P. Langland, Stumpf & Langhoff Bldg., Grove st. & National ave.
Seje so vsaki četrti torek v mesecu.

URADNO GLASILO:

„Bodočnost“, 322 Reed st., Room 6, Milwaukee Wis.

RAZNO.

ZAKLADI INKOV.

Inki so bili narod, kateri so bili številni za časa, ko je Kolumb iznašel Ameriko. Toda Španski kulturnosei so jih uničili popolnoma. Posebno se je odlikoval med njimi Francise Pizzaro. Ta pošast v človeški obliki je klal in klal kar na debelo vse zaradi zlata.

Inki so imeli posebne zaklade, katerih ni mogel najti nikdo. In na tisoče Inkov je rajši poginilo, kot bi bili povedali, kje leže njihovi zakladi. In še danes so neodkriti.

Glede teh zakladov je vsepolno pripovedk. O diamanta in zlatu se govori, kterega mora biti nena vladno dosti. Na stotine ljudij je že iskalo te zaklade, toda do danes brez vspeha. Veliko ekspedicij je šlo iskat zaklade, ampak do danes se še ni nobeni posrečilo priti do njih.

Nekaj mesecev od tega, kar je Peruška vlada v zvezi z arheologisti prišla na sled velikanskim zakladom Inkov. Vsaj tako se misli. Med divjimi gorskimi rodovi je namreč pravljica ali propovedka o neki čudoviti sohi s psi-eco. In pripovedka pravi, da je zaklad tam, kamor pade psi-eca.

Arheologisti in znanstveniki, kateri pomagajo vladi, so prepričanja, da se ta pripovedka nanaša na soho del Muerto, to je soha smrti. Ta soha obstoji že stoletja v samostanu sv. Avguština v Limdo. Do te sohe so prišli menihi tedaj, ko so spremljali človeškega mesarja Pizzaro na njegovi krvavi ekspediciji in so morali biti priče človeškega klanja. Do te sohe imajo še dandanes menihi nekak strah.

Okrog stopenjdeset let je od tega, ko je soha padla in njega psi-eca se je zasidala baš v tistem trenutku mimo prihajajočemu patru Francisco. Na mestu je bil mrtev. Potem so postavili to soho v neki kot, kjer je stala do leta 1902. Tedaj je zopet prišla v javnost. Neki menih se je namreč spravil nad veliko soho, da bi jo uničil s sekirico. Nevedno zakaj, ali iz lju-bezni do umetnosti ali iz sovraštva-napram smrti. Toda menih je izžubil ravnotežje, je padel in se nasadil baš na sulico oziroma psi-eco sohe, da je bil na mestu mrtev.

To je torej tista soha ali podobna, na katero se nanaša poročilo. Zdaj ni treba družega, kakor postaviti podoba natančno, tje, kjer je bila vzeta od Špancev. Potem se mora izpustiti psi-eca v tisti legi, s tisto napetostjo in natančno tako, kot kaže soha, pa se bode dobil zaklad. Knjižnica v samostanu sv. Avguština ima več podatkov o tem.

Ker se je zavzela zdaj za zaklade vlada sama, upamo, da se ji bode s pomočjo arheologistov in učenjakov posrečilo priti do zakladov nekdanj slavnege, zdaj pa že davno popolnoma izmrlega rodu Inkov.

O GROZDJU.

Zdaj je jesen, ko bodo naši ro-

jaki delali vino. Med nami je najbolj poznano takozvano New Yorksko grozdje, kterega pravo ime je: concord. Tega grozdja se pridelava nad osemdeset odstotkov vsega grozdja v državi New York. Konkord je vrsta grozdja, katero je pridelal E. W. Bull. Pred njim ga ni bilo. Ta Bull je bil pohabljenec, kateri je prišel iz Bostona, Mass. Vedel je nekaj od grozdja ali posebnega znanja ni imel. Zacej je gojiti večinoma tuje trte, ktere se pa niso posebno obnesle. Vzrok temu je, ker je bilo preveč na severu in je imelo grozdje prekratko dobo za zoritev. Tako je prišel do prepričanja, da se mora začeti s trto oziroma z grozdem iz peškov. V tistem času sta prišla do starega moža dva, ktera sta prinesla anekaj divjega grozdja. Nabrala sta ga nedaleč proč. Ampak grozdje ni bilo tako, kakoršnjega si je želel stari Bull. Potem je Bull zasadil nekaj celih grozdov sladkega grozdja. Semena so skalila in leta 1843 je dobil prvo grozdje, katero je bilo zelo dobro in slatno. Potem je s pomočjo presajenja in cepljenja požalhtnil trto in leta 1849 mu je rodila trta prvi resnični grozd Concordskega grozdja. Potem je še oskrboval trto nadalje, leta 1852 pa je poslal prvo košarico svojega grozdja na trg. Takoj se je priljubilo. Leta 1854 je prišlo prvič na trg, potem pa je bilo vedno večje povpraševanje. In danes se prideluje samo v državi New York na 15 tisočih akrih concord grozdje.

Danes imamo concord grozdja 75 vrst, ampak te vrste so nepoznane posameznikom. Mi pravimo vsemu takemu grozdju konkord. Navadno se zgodi v življenju tako, da ima tisti, kateri se je najbolj trudil, najmanj. Zgodilo se je jednako s starim Bullom. Umril je v veliki revščini — trud njegovega dela pa prinaša milijone leto za letom.

KAKO SE PREPRICATE O SMRTI.

Ali se je mogoče prepričati o mrtvem človeku, da je res mrtev? Najvažnejša poskušnja obstoji v tem, da se zapieči iglo v kožo. Če je človek še pri življenju, se koža zapre in se okrog luknjice pordeči. Če je pa mrtev, ni pa nič barve in luknjica ostane odprta. Tako je v veliki večini slučajev. Vendar pa pridejo redki slučajji, ko to samo ne zadostuje.

Edini in najzanesljivejši slučaj smrti je razpadanje telesa. Ker pa ni smeti čakati tako dolgo iz zdravstvenih in drugih ozirov, se navadno človeka prej zapoje, ne da bi se popolnoma prepričalo, ali je za gotova mrtev ali ne. Večina jih je res mrtva, ne pa vsi. Poskušanje so dokazale, da je precej slučajev, da je bil človek pokopan živ, o tem so se napisale cele knjige. Nedavno je izšla jedna v Londonu pod naslovom: Prezgodnji pokopi. Tam je več do kazanih slučajev. Ne zgodi se sicer velikokrat, vendar pa je vedno dovolj slučajev za to.

Belgijski zdravnik dr. Icard je iznašel dva načina, da se prepriča, ali je človek mrtev ali ne. Prvi je s pomočjo električnih žarkov,

drugi pa na podlagi florescina. Dokler je življenje v človeku, je gotovo, da se pretaka še kri po njem kolikor toliko. Po mnogih poskušnjah je iznašel rešeni zdravnik florescin, to je popolnoma neškodljiva snov, katero se vbrizga pod kožo. Če je še kakikaj življenja, dobi koža rumeno barvo, oči pa zelenkasto. Če pa ni prav nobenega življenja več, ostane vse telo neizpremenjeno in to je popoln dokaz, da je mrtev.

S pomočjo električnih žarkov pa se da prepričati na ta način, da se človeka fotografuje. Kot znano, gredo žarki skozi telo. Dokler je človek še živ, se želodec in čreva ne dajo fotografovati, ker gredo žarki skozi. Pri mrtvem človeku je pa vse to vidno. Po smrti se namreč najprej nabere v želodec plin, ki svetijo. In ti plini se dajo tako dobro fotografovati, da se popolnoma loči in pozna oblika želodca in črev.

Francija se je že odločila, da bode fotografovala vse dvomljive smrtne slučaje po bolnišnicah. Po tem ne bode nobene nevarnosti več; da bi se koga pokopalo živega.

Zano je več slučajev, da so se ljudje bali biti živi pokopani. V tem slučaju so odredili, da se jim mora zasadiiti ostro bodalo v sree, predno se jih je pokopalo.

NIKOTIN V TOBAKU.

Vsak kadilec in nekadilec ve, da je v tobaku nikotin. Je pa napačno mnenje, kaj je pravzaprav nikotin. Če kadiš pipo, pa se ti nabere v pipi njava, smrdljiva tekočina, se pravi navadno: to je nikotin. To pa ni pravilno. Nikotin je popolnoma bela tekočina brez vsakega okusa in duha in ga ni v tisti medicini prav nič. Pač je nikotin v dimu. Kar se nabode v pipi, to so rastlinske smole.

Nikotin je velik strap. Jedna kaplja amori psa ali drugo jednako žival. Šest kapljic amori človeka, kateri ne kadi. Zelo deluje zlasti na živčevje in kaj slabo na sree. Ampak nikotina je v tobaku zelo malo in gre skoro ves v dimu v znak. In to je glavni vzrok, zakaj je kadenje cigaret nezdravo. Cigaretar potegne dim v se in dobi na ta način telo veliko več nikotina, kakor pa od smodk ali čikanja.

Nikotin ni nikakor odgovoren za razne želodčne nerednosti, ktere dobe včasih kadilec, posebno pa tisti, kateri niso vajeni kadenja. Najmanj nikotina dobi v teli tisti, ki žveči ali čika. Pri tobaku je namreč dvoje zastupljenj: tobačno zastupljenje in nikotinsko zastupljenje. Kadar ti želodec nagaja od tobaka ali kadar bruhaš, je to tobačno zastupljenje. Kadar je pa nikotinsko zastupljenje, pa vselej trpi sree. Kedar pa pride jedno zastupljenje, se oslabi telo in navadno pritise še drugo. Zastupljenje pride navadno torej vse nakmalu: slabosti vzdiganje želodeca in neka čudna tesnoba okrog sree.

Ali je kadenje škodljivo ali ne, se ni še dalo dognati do zdaj. Gotovo je le to, da preveč kadenja škoduje, kakor škoduje vsaka reč, če se vziva neizmerno. Kadar kadite, je boljše, da kadite

najboljša vrste tobak. Pipe naj bodo večkrat osnažene z alkoholom, smodke kadite rajši s pomočjo pratkih ustnikov, kot pa, da jih držite naravnost z zobni.

PRED SODNIJO.

Kmet je nekega uradnika razžalil in je bil obsojen. Po končani obravnavi stopi k sodniku in ga prosi ako ga sme prašati za svet v pravosodju. Ko mu sodnik to potrdi reče kmet: „Ali se me sme nikdar reči nobenemu milostljivemu gospodu osel?“

Sodnik: „Seveda ne, nikoli!“
 Kmet: „Ali se pa sme reči oslu milostljivi gospod?“
 Sodnik: „To seveda lahko rečete.“

Kmet: Na potem pa zdravo milostljivi gospod“.

(Advertisement.)

ŽIVLJENJE V MESTU SE SLABŠA.

Vsaki delavec se sedaj že pritožuje da se njegovo stanje slabša in to po pravici. Moderni stroju niso nič olajšali njegov položaj, temveč so ga še poslabšali. Za to se sedaj vsak ozira kako bi si pomagal da bi postal neodvisen, da bi svoje moči ze se uporabil ne pa za druge. V mestu so le redki taki ki so se povspeli do boljšega stališča. Ako je kedo odprl obrt je sicer nekoliko manj odvisen, toda njegova obrt zahteva po navadi mnogo skrbi in ves njegov čas. Prehuda je konkurenca, preveč jih je ki se borijo za svoj obstanek in morajo biti pri tem brezobzirni. Tako je delacu odprta le ena pot da se otrese industrijalnega jarma in to je ako zapusti mesto in se povrne nazajna prosto, to je ako prične obdelovati zemljo. Tam se nudi delavcu neodvisnost, tam ima prilžnost da svoje moči za se porabi, da si pripravlja mirno brezskrbno dobočnost.

Seveda, ako je kedo namenjen iti iz mesta na farmie mora pač vedeti kam da gre, mora poznati, svet in kraj, mora biti prepričan da se je obrnil na poštene osebe, od katerih hoče kupiti zemljo. Država Wisconsin je priznana kot najbogatejša izmed vseh v Združenih državah. Njeno podnebje in njena lega vse je kakor vstvarjeno da lahko na v njej žive srečni in zadovoljni poljedelci. Spodaj podpisani je prevzel zastopništvo od ene izmed velikih družb ki posedujejo najboljše kose zemlje v tej državi. Po šestih različnih okrajih se raprostrira zemlja katero ta družba pod jako ugodnimi pogoji prodaja. Ti okrajji so: Price, Taylor, Chippewa, Rusk, Clark in Eau Claire. Mnogo sto farmarjev živi po teh okrajih ki so se le nedavno pričeli, pa so že danes premožni močje. Tako je lahko vsak ki ima v sebi dobro resno voljo da si ustanovi lastni dom in pripravi boljšo bodočnost. Plačilni pogoji so lahki tako da je vsakemu mogoče da si nabavi kos zemlje. Pišite po natančni opis sveta ki Vam ga radi pošljemo, v Slovenskem jeziku. Wisconsin je prihodnja domovina Slovencev. Številno tistih ki kupujejo zemlji tukaj se veča in to kaže da hode zemlja skočila v cenah v kratkem času. Se nekaj let in k že sedaj obstoječim Slovanskim farmarskim naselbinam se bodo pridružile še druge; za to naredi

Telephone South 471.

Žeńska postrežnica

ARTHUR J. BRETT

Balzimirar in Pogrebni ravnatelj

281 Reed St.

Cene zmerne

Milwaukee, Wis.

LINEMANN WARNKEN

priporoča Slovanskim in Hrvatskim gostilničarjem

svojo veliko zalogo vsakovrstnega žganja

in vina.

Vogal East Water & Michigan Sts.
 Tel. Main 995.

Importerji
 LEO ROTH, zastopnik.

EMIL BIRTH RESTAURACIJA in KAVARNA

Izvrstni-Tirolski pevci

Razne predstave v Angleščini in Nemščini.

Predstave vsaki večer, ob nedeljnih popoldan.

Krasna dvorana

“Zimski vrt”

402 CHESTNUT STREET

Priporočam vsem Slovincem svoje izvrstne

peči sedaj za zimo kakor: Peči za sobe za plin ali premog. Peči za salone in k temu spadajoce cevi in vinske preše, z vsjo pripravo it. d.

A. T. Trentlage & Son

387—391 GROVE ST.

Ako potrebuješ premog i drva vali pa les za stavbo,

tedaj se obrni na

WEST ALLIS FUEL AND SUPPLY CO.

Ona prodaje vse to. Kedor kupi enkrat pri nas, ta je zadovoljen, ter pride vedno. Pridite in sprašajte za možem ki lahko govori z Vami v Vasem jeziku.

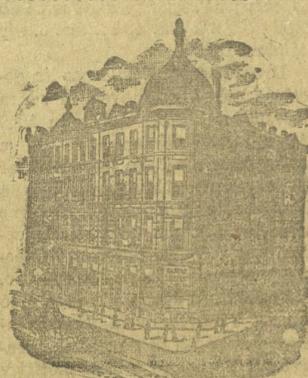
WEST ALLIS FUEL AND SUPPLY CO.

57 Lapham St. West Allis, Wis.

E. I. Lindow, Prec.

Julius Raniševski, Tresu.

TEL. WEST ALLIS 376.

Milvauskim Slovincem priporočamo Kasparski Državno Banko. Prejema denar na hranilne vloge in daje 3 obresti.

Vse vloge pod državnim nadzorstvom!

Posiljamo denar v staro domovino po zmernih cenah. Na tisoče Slovencev pošilja pri nas denar, Zakaj ne Vi?!

Prodajamo Parobrodne listke za vse najboljše prekmorske črte po kompanijskih cenah.

Sloven. Narod. Podporna Jednota vrši svoj denarni promet z Kasparski Državno Banko.

Pišite na nas v slovenskem jeziku. Kdor hoče biti pošteno postrežen, naj se obrne do Kasparski Državne Banke!

KASPARSKI STATE BANK
 1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

tisti prav ki se že sedaj zagotovi kos zemlje PIŠITE PO OPIS ZEMLJE.

LOUIS BEWITZ, 193 I. AVE. MILWAUKEE, WIS.

WM. J. GRONWALD

Balzimirar in Pogrebni ravnatelj

Žeńska postrežnica. Cene zmerne

381 Reed St. Tel. So. 4497

John Wohlgenuth

priporoča svojo

GOSTILNO

vsem rojakom za obilen obisk

Postrežba dobra. Pristna domaca vina

836 Kinnickinnic Ave.

Telefon: South 3105-J

The Mitchell Street State Bank

(Prava Banka za prihranke)

Vogal Mitchell Street in Druga Avenue.

KOLERA V TRNOVEM IN KRAKOVEM.

Zanimiva črtica, ki nosi na čelu gorenji naslov, s šifro J. P. na koncu, mi je prišla te dni po naključju v roke. Spise se mi vidi baš za sedanjí čas, ko rassaja po Balkanu kolera, aktualen. Da ga otmem pozabnosti, sem sklenil obelodaniti ga v celoti.

Grozna morilka, prednica naši koleri, „črna smrt“ imenovana, ki so pred njo tolikrat trepetali naši pradedje, je švignila včasih, ko je v prejšnjih stoletjih obiskovala Ljubljano, tudi skozi „Križevniška vrata“ in potrkala na duri prestrašenih Krakovčanov in Trnovčanov. Človeška kuga se je prikazala v Krakovem leta 1598. Gosposka, boječa se, da bi se bolezen ne razširila, je dala ograditi in z deskami obiti vse Krakovski predmestje, ki se je štelo tedaj in še nekaj stoletji pozneje s Trnovim vred za vas. Na ta način so bili Krakovčani popolnoma osamljeni. *)

Naslednjega 1599, leta je kuga še hujše morila v Krakovem. Toli ki jih je umorila zlobnica, da je bilo največ hiš praznih. Ker je spadalo Krakovo pod gosposčino nemškega viteškega reda, je ukrenil mestni magistrat, da se piše križevniškemu upravitelju, naj požge v Krakovem vse tiste hiše, kjer so prebivalci izumrli. *) V Krakovski ulici na št. 21., sedaj svojini gée. Franje Goršičeve, je še dandanes v zvanju hišno steno vzdana kamenita podoba pošlikanega sedečega angela, ki si z levico opira lice, v desnici drži peščeno uro, z mrtvaško lobanjo pod nogami, baje v spomin, da se je nekoč pri tej hiši ustavila kuga.

Dve leti pozneje, proti koncu leta 1601., se je prikazala kuga v Trnovem. Zanešena je bila tja iz mesta iz Leberwurstove hiše, kjer je bil prejšnje leto umrl za kugo neki iz Štajerske došli kurir. Magistrat, ki mu je bilo Trnovo podložno, je storil vse, da bi zadržal kužno bolezen; osamil je Trnovčane, dokler ni izginil poslednji kužni sled. Meseca decembra 1601. l. so smeli zopet občevati z mestom. *)

Leta 1790. so v Trnovem hudo mrlj otroci za kozami. Meseca januarja 1814. l. so se vsled napokčenja vojaštva pokazale kužne bolezni — živčna mrzlica in ostudnice *) v Krakovem in Trnovem. Intendant za Gorénjsko baron Codelli je poskrbel kolikor je mogel, da se je bolezen omejila in ugonobila. *)

Kolera je razsajala v predmestjih ob Gradašči štirikrat, namreč l. 1836, 1849, 1855 in 1866. Žrtve, ki so padle pod smrtno koso v trnovski župniji v Ljubljani o koleri leta 1836, nam je imenoma naštel v svojem dnevniku trnovski mali čolnar Janez Tomec, po domače Capnik, porojen dne 24. maja 1796. l., umrl dne 26. januarja 1876. l. Njegov dnevnik, pisan v pristnem trnovskem narečju, sega s prvim zaznamkom v leto 1813. Zanjda beležka je iz leta 1873. Izprva in proti koncu so zapiski redkejši. Pisec teh vrstic si prihranja opis zanimivega dnevnika in navedbo posameznih dogodkov iz njega za drugo priliko, sedaj navaja samo to, kar je sporočil Tomec o koleri v Trnovem in Krakovem. Izpremenjen je edino le pravopis, sicer je v naslednjih vrsticah povzeta popolnoma Tomčeva pisava.

„V leitu 1836 in u mescu rožen-cuetu ta 10 dan, tu je ob svetmo Primaž se je kolera al kuga u Jblan in perveč per nas u naš far u Tirnam začela“. Po tem uvodu našteva Tomec za kolero umrle zaporedoma po posameznih tednih. Beleži jih po hišnih priimkih, ki so sedaj večinoma že pozabljeni in se jih spominja le še kak star Trnovčan.

„Ta prvi teden sa umerl: Ta perva je umerla Bergantuka, ta

druga Gortnarca, 3. Surčenova Liza, 4. en soldat per Mladenk, 5. en šustar u Grehčetu hiš 6. drug dan negou sin, 7. ta stara Voiskula.

Ta drug teden sa umerle: 1. Polakova dekla, 2. Gugla, 3. policai per Kuglošk, 4. ta erjau Andreio 5. Strukluka, 6. Elsenka, 7. Mer-setenku, 8. Tentarska Liza.

Ta tretji teden sa umerl: 1. Žabik, 2. Elsenu otrok, 3. Bakon, 4. Kueca Tone, 5. Aleš, 6. Francken mož, 7. Hermančen sin per Kog-loušk., 8. cimperman per Paveln, 9. Meruček, *) 10. Šimnu Franceel, 11. Kocjaška, 12. ena ženska per Smet, 13. ta stara Nackuka, 14. Kikerec otrok, 17. Bailueu otrok, 18. Surcemu Jerni, 19. Kermis, 20. ta stara Kočjaška.

Ta četrti teden sa umerl: 1. Slanuču. Tone, 2. malnarjuga Matueca dekla, 3. Ferkležuka, 4. ta debela Mica, 5. Lourenetova žena, 6. Kramarjuve Neže otrok, 7. Vi-denšken brat, 8. Luksitova žena, 9. ta stara Jernašuka, 10. Bako-nu fant, 11. iz narafa en otrok, 12. ta stara Frencela, 13. šustar per Klinek, 14. ta stara Joškuka, 15. ena šustarca per Semen.

Ta peti teden sa umerl: 1. Koma tarjuva Meta, 2. ta stara Mldenka, 3. iz Narafa en otrok, 4. per Pauln en otrok, 5. Jerinatava Jera, 6. v Pemaž ena ženska, 7. iz Cenčarutave hiše žena.

Ta šest teden: 1. iz Marosta en mož, 2. Pereu otrok“.

Tomec je prav zapisal v svojem dnevniku. V Ljubljani se je pričela kolera v Trnovskem predmestju na št. 21. Dolgo vrsto nesreč-nikov, pomorjenih od kolere, je o-tvorila 50 letna dninarjeva vdova Marija Bergant. V uradnem listu „Laibacher Zeitung“ 1836. l. je zaznamovana njena bolezen z iz-razom: želodčna kolika (gastri-sche Colik) s pripomnjo, da je bi-la sodno ogledana. Uradno so rabili leta 1836. za kolero izraze: druska (Duchfall), bljuvna griža (Brechruhr, Brechdurchfall). Ko-lera je jela moriti tedaj v Trno-vem pri „Mihatu“, — takó se je reklo po domače pri hiši, ki je nosila št. 21. *) Tu je bilo prvo torišče kolere v Ljubljani. Prav v tej hiši je štiri dni za Bergan-tovko podlegla koleri Marija Pog-lajen *) — morda Gortnarca iz Tomčevega dnevnika. Dne 17. ju-nija je bil prvi smrtni slučaj v Krakovem na št. 74., kjer je umrl „en šustar“ Anton Spenger *) in drugi dan njegov sin Viljem. Iz našega drugega vira, t. j. iz lju-bljanskega uradnega lista je jas-no, da je Tomec v naglici semter-tja kakega mrlča rištel na rovaš koleri, ki pa ni bila kriva tiste smrti. Tako n. pr. beremo v nje govem dnevniku med umrliimi za kolero v tretjem tednu na 14. me-stu Kikerec, a „Laib. Ztg.“, trdi da je 68 letna gospa Magdalena Kicker, hišna posestnica, premini-la za oslabelostjo. Njena je bila nekdanja meščanska vojašnica v sedanjí Cerkveni ulici št. 21. — Višek je dosegla kolera v začetku julija; sredi tega meseca je bila že redka. Poslednji slučaj kolere je bil v Krakovem na št. 44. pri „Gorenju“, kjer je umrl ribič Ja-kob Čelešnik star 63 let dne 3. sep-tembra 1836 l.

Drugič se je zglasila nemila gos-tinja kolera v Trnovem in v Kra-kovem leta 1849. „V leitu 1849 jen u mescu kimoueu se je u Jblan kolera začela, jen u naš far sa umerli: Goršička Liza, Ožbinna Franca, Rostaharjuva hči, ta černe Jere brat, Minka v spital, Meruč-ku fant“ *) To poročila Tomče-vo je sicer istinito, a nepopolno. Leta 1849, je ugrabila kolera mno-go več Trnovčanov in Krakovčan-ov, kakor jih je on naštel, namreč 21. To pot je pričela moriti v Krakovem in sicer zopet na št. 74., kakor pred 13 leti. Prva smrt, ki jo je zakrivila, je bila dne 11. septembra. Najhujše se je razvi-la bolezen meseca oktobra; poje-mala je po vseh svetih. Zadnjo

smrt je provzročila dne 4. decem-bra. Iz prenapolnjenih vojaških bolnic se je tedaj jel širiti legar. Meseca decembra 1849. so v Kra-kovem trije umrli za to nalezljiv-ko in eden v Gradišču.

Leta 1850, se je kolera ognila Trnovega in Krakovega. Meseca oktobra se je pojavila na Tržaški cesti, — en slučaj, — in na Barju, kjer je štirim vzela življenje, po-slednjemu dne 3. novembra.

Huda je bila leta 1855., ko so bolehal in mrlji za kolero zlasti prebivalci šentjakobske in trnov-ske župnije. V poslenjem okraju si je izbrala za prvo žrtev dne 1. avgusta Elizabeto Bratino v Trno-vem na št. 47. pri „Matelu“. Po-tem se je razpasla morilka po Barju, Trnovem, Krakovem in po Gradišču. Najhujše je divjala me-seca avgusta; septembra je bilo že boljše. Meseca oktobra, dne 30., je spravila eno samo osebo na o-ni svet. Leta 1855. je bilo vseh za kolero umrlih v trnovski žu-pniji 27. Tedanji zdravstveni od-bor je razdelil Ljubljano na pet okrajev. V drugem okraju ste bili predmestji Trnovo in Krakovo, ter „Luža“ *). Za ta okraj sta bi-la določena zdravnik dr. Ed. Ko-loreto v Kolizeju in ranocelnik Anton Vukotič, ki je stanoval v mestu št. 203 +) Seveda so bili Trnovčanom in Krakovčanom na pomoč tudi drugi ljubljanski zdra-vniki.

Še enkrat je strašila kolera po Trnovem in Krakovem. — po vojni leta 1866. V Ljubljani je bilo dokaj ranjencev, ki so jih bili na-vozili semkaj z laških bojišč. Ko-lera je prišla z juga in napadala najprej vojake, a tudi meščanom ni prizanesla. Sicer ni bila tako huda kakor leta 1855., pa vendar mnogim smrtonosna. 22 Trnovčan-om in Krakovčanom je vzela živ-ljenje. Prvi mrlči za kolero je bil v Krakovem na št. 60. pri „Tonku“ dne 14 septembra; umr-la je za to boleznijo ondotna hiš-na gospodinja, 75 letna Helena Tomčeva. Potem je šinila kolera preko Gradašče in se zanosila nad Trnovčani, katerih je pobra-la 14. Dne 10. oktobra 1866. so poročale „Novice“: „V Krako-vem in Trnovem jih zdaj največ zbolí“. Ugotovile so tudi, kateri dan v tednu jih največ oboli, namreč v ponedeljek. Mnogokrat je bila namreč kriva bolezní nezmer-nost, ki so se jej udajali ljudje le preradi ob nedeljah. Na Barju ni leta 1866. nihče umrl za kolero. Poslednji njen mrlči je bil dne 19. novembra.

*) Sedanjí gorenji del Rimske ceste ob ustju, Igriške ulice.

*) „Novice“ 1855.

*) Izv. Muz. dr. VIII. pag. 28.
*) Mitt. d. Musealv. f. Kr. XII. pag. 89.
*) Mitt. d. Musealv. f. Kr. XIII. pag. 19. sq.
*) Ostudnice — Blutfleckenaus-schlag, die Peteschen, Pletersnik l. pag. 864.
*) pl. Radics: Zgod. dež. civ. bolnice pag. 49.

*) Mernček — Jakub Čepou, pekarski mojster + 30. junija 1836. Trnovem na št. 49., zdaj Kuronova lica št. 5. Stat. animarum.
*) Sedaj št. 2. v Trnovski ulici.
*) Laib. Ztg.
*) Laib. Ztg.
*) Meručka fant — Anton Jeri-na, sin Jerneja Jerine, opekarške-ga mojstra, + 16. oktobra 1849. na št. 49. v Trnovem, danes Karuno-va ul. št. 5. Stat. anim.

IG. KUŠLJAN
229 1st Ave.
LOVENSKA GOSTILNA
ajboljše domače vino, žganje in smodke — Prenosišča za pot-ike.

POSTOJTE! POZOR
Kadar ste lačni
Kadar ste žejni
Kadar ste brez strehe
Pridite k meni in
Bodete najbolje
Postreženi!
Prodajam tudi vozne listke
Za vse prekmorske črte
Po najnižjih cenah
Tudi pošiljam denar
V staro domovino najceneje
Najhitreje in najtočneje!
LOUIS BEWETZ
198 1. Ave., Milwaukee, Wis. Tel. South 4690

Pozor Rojaki
NOVA SLOVENSKA TRGOVINA
NA 1. AVENUE.
Priporočam vsem rojakom
svojo dobro urejeno trgovino
z cevji. Prevzamem tudi vsa
popravila katera se točno in
dobro izvrše.
FRANK MEH, 243 1. Ave.

Obuvala
vseh vrst po najnižjih cenah:
za moške od \$1.50 do \$4.00
za ženske od \$1.00 do \$3.50
za otroke od 50c do \$2.50
Naš namen je vas vselej zado-
voljiti.
Ahrens & Vahl
355—Grove Street.

Poročne slike
Posebno delo po zelo nizkih
cenah.
Velika slika 14x17 do 16x20
popolnoma zastoj vsakima po-
poročencema.
Rad bi Vam pokazal tudi
naše nove zgibne slike ki so zelo
privlačne.
\$2.00 in 3.00 za ducat
FOTOGRAF
L. HAGENDORFF
173 Reed St., vogal Oregon St.

Važno uprašanje!
Do mi opravi
najbaje in najceneje
Konzularne,
starokranjske
sodnijske in
vojaške
Javni notar
Kaker
207 Hanover St
Milwaukee, Wis.

BERINGER'S PARK
LOUIS JAUTZ, Pos.
Priporočam vsem ju-
goslovanom svoj park
na zabave in druge
prireditve.
1172 South Pierce St.

Slovenska javna notarja in advokata
Vlach & Groelle
23 METROPOLITAN BLOCK
Milwaukee, Wis.
zastopata na sodišču v vseh slučaji-
jih. Zlasti veliko pozornosti po-
svečata v slučajih telesne poškod-
be in nasilne smrti v času dela.
Vsak odvetniški svet zastoj. Pri-
dite v svoj inrad, ali pa nama pi-
šite v svojem materinem jeziku.

LOUIS BERGANT
priporoča vsem rojakom svoj
SALON
v obilih obisk.
Pristna domača vina

IMENIK SLOVENSКИH TRGOVIN
Slovenska mesnica
BRATA FERKO
270—1st Ave.
priporočata
svojo dobro urejeno mesnico.
Sveže blago vseh vrst—Cene nizke—Dobra postrežba.

Pozor slovenski gostilnicarji: Moja tvrdka je prva in edina slo-
venska samostojna, ki importira žganje naravnost iz kranjskega.
Importiran Kranjski Brinjevec.
Importiran Kranjski Slivovic.
Importiran Kranjski Tropinovec.
Zdravo Grenko Vino.
A. HORVAT. Joliet, Illinois.

IZURJEN SLOVENSКИ FOTOGRAF
zdeluje krasne slike po najnovejši modi in po najnižjih cenah.
Vsakina novoporočencema napravim brezplačno eno veliko
sliko in zraven tudi male spominske za zavratne verzice.
Rojaki pridite in ogledjte si mojo fotografična delo in gotovo
bodete zadovoljni
SLOVENSКИ FOTOGRAF
FRANK SKOK, 438-52. Avenue. West Allis, Wis.

M. JOVANOVIČ, 84 6th Str. Milwaukee, Wis.
PRODAJA ŠIFKARTE.
Pošilja denar po pošti in brzojavno. Izdeluje: Obveznice
— Pooblastila — Prepovedi, potrjene po notarju
in ces. in kr. konzulatu.
EDINA HRVASKO — SLOVENSКО — SRBSKA AGENCIJA.

Vsem Rojakom Bratom Slovencem in Hrvatom
Dajem Vam naznaje da imam urejeno mojo delavnico za po-
ravlanja čevljev vsake verste, kakor tudi prodajalno s ist-
nimi. Vsa popravila se izvrše fino in točno. Na razpolago
imam električne stroje. Moja zaloga čevljev je dobra in
blago izvrstno. Sprejemam tudi naročbe ako kočé kedo i-
meti čevlje na roko izdelane.
SVOJI K SVOJIM.
GEO. FIŠER, 312 National ave.

Ivan A. Marohnič & Peter Drakos
EDINA SLOVENSKA TVRDKA.
Obrnite se vedno na nas če potujete v staro domovino in
potrebujete vozne li-te, ali če mislite potovati po ameriki.
Izdelujemo tudi vsa dela spadajoča v notarijat. Ako se po-
nesred le prevzamemo pariranje z družbo za Vas ki je ve-
dno u-spšno. Dajemo nasveta v vseh pravnih zadevah.
Postrežba vedno pošena in točna. Zglasi-te se v pisarni na
124—5 Cesta. Milwaukee, Wis.

NEKAJ ZA VSACEGA.
Vskovrstna zlatnina: prstani, ure vseh vrst,
verzice, zapetnice, zaponke itd. Velika zaloga
poročnih in drugih daril. Ako ne veste kaj bi
kupili vprašajte za sv. t.
ANTON GRANDLICH,
374 Reed St. — Dve trgovini — 5123 National Ave.

KADITE SAMO "BODOČNOST" CIGARE
PODPIRAJTE LIST
Edini zaloznik teh cigar je
VINOGRAD & SHER

10 Cigarettes
Zakaj ne kaditi najboljši?
NEBO
CORK TIP
CIGARETTES
Ne morejo biti prekošeni
„Nadvse izvrstni“
5 Cents
Dve dobro urejeni sobi
ste za oddati kot spalnice.
Natačneje pri
F. JACOB
3310 Center Street.
Marshall & Hsley Bank
podružnica na
National Ave.
Najstarejša banku v mestu
placa obresti na uloge

POZOR ROJAKI.
Ali že veste da ima ANTON TURK obleke
naprodaj ki so vredne od \$10 do \$18
in se sedaj dobe za \$5 do \$10
Dobite jih v TOM. NERATOVI prodaj-
jalni na 882 Kinnickinnic ave., ali pa na
st. 619—16. ce sta.